

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SGK. /88

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/27
Karar No. 2021/13831
Tarihi: 10.11.2021

●506 SAYILI YASANIN YÜRÜRLÜĞÜNDEN
ÖNCEKİ DÖNEM ÇALIŞMALARI İÇİN HAK
DÜŞÜRÜCÜ SÜRE ÖNGÖRÜLMEMİŞ OLMASI

ÖZETİ: Yukarıdaki bilgiler ışığı altında talep konusu dönemin 1954-1985 yılları olduğu gözetildiğinde ve 506 sayılı Yasanın yürürlük tarihinin 17.07.1964 tarihi olması karşısında; 1964-1985 talep dönemi yönünden hak düşürücü süreye uğramış ise de; 1954-1964 arası dönem yönünden mülga 4/2/1957 tarihli ve 6900 sayılı Malûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Hakkında Kanunun da halen yürürlükte olduğu göz önünde tutularak eldeki davada 1964 öncesi talep dönemi yönünden hak düşürücü süre yoktur, bu dönem yönünden davanın esasına girilerek bir karar verilmesi gerekir.

Hal böyle iken, bu maddi ve hukuki olgular gözetilmeksizin davanın tüm talep dönemi yönünden hak düşürücü süre geçtiğinden bahisle davanın reddine karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

"İçtihat Metni"

Mahkemesi : ... Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi

Dava, hizmet tespiti istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesince, hükümde belirtilen gerekçelerle davanın reddine dair verilen karara karşı davacı vekili tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine, ... Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

... Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesince verilen kararın, davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu

anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi ... tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

I-İSTEM

Davacı murisinin 1.1.1954-11.1.1985 tarihleri arasında aralıklı olarak yaklaşık 10 yıl süre ile davalı köyde bekçi ve korucu sıfatı ile çalıştığının tespitine karar verilmesini talep edilmiştir.

II-CEVAP

Davalı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı vekili; çalışma iddialarının öncelikle belge ve kayıtlarla tespit edilmesi gerektiği, bu davaların 5 yıllık hak düşürücü süreye tabi olduğu, dava tarihinde kadar 5 yıl geçmiş ise hak düşürücü süre nedeniyle davanın reddi ile davada sıfatlarının ferî müdahil olarak düzeltilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Alacahöyük Köyü Muhtarlığı'nın 28.01.2015 tarihli dilekçesinde; adı geçen ...'ın bekçi olarak çalıştığının iddia edildiği, iddia edilen çalışmanın Alacahöyük Muhtarlığıyla hiçbir bağlantısının olmadığı, söz konusu olan ...'ın ... köyünde ikamet ettiği, hizmet verdi ise ... köyünde hizmet vermiş olabileceği belirtilmektedir.

III-MAHKEME KARARI

A-İLK DERECE MAHKEME KARARI

İlk derece mahkemesince, 2....davacı ...'ın murisi ...'ın tespitini talep ettiği (01.01.1954 ile 11.01.1985) tarihi yönünden, takip eden yıl sonu olan 31.12.1985 tarihinden davanın açıldığı tarih arasında 5 yıllık yasal hak düşürücü sürenin geçtiği, bu dönem yönünden talebin hak düşürücü süre nedeniyle tespitine karar verilemeyeceğinden' bahisle davanın reddine karar vermiştir.

B-BAM KARARI

... Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesince: '!...tespiti istenen son tarih 1985 yılına ilişkin olup bu tarihin sonundan itibaren 5 yıllık süre 31/12/1990 tarihinde dolmuş olduğundan hak düşürücü süre de geçmiş olduğundan bahisle, davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b.1 maddesi gereğince başvurusunun esastan reddine, karar verilmiştir.

IV-TEMYİZ KANUN YOLUNA BAŞVURU VE NEDENLERİ:

Davacı vekili usul ve yasaya aykırı kararın bozulmasını talep etmiştir.

V-İLGİLİ HUKUK KURALLARI VE İNCELEME:

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillere ve hükmün dayandığı gerektirici sebeplere göre, davacı vekilinin sair temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2-Davanın yasal dayanakları; ihtilaf konusu döneme göre, 01.06.1957 yürürlük tarihli 6900 sayılı Yasa ile 506 sayılı Yasanın 79/10. maddesi olup bu tür sigortalı hizmetlerin saptanmasına ilişkin davaların, kamu düzeniyle ilgili olduğu ve bu nedenle de özel bir duyarlılıkla ve özenle yürütülmesinin zorunlu ve gerekli bulunduğu açıktır.

Konuya ilişkin Sosyal Sigorta Mevzuatı irdelendiğinde; 01.06.1957 yürürlük tarihli 6900 sayılı Yasanın muvakkat 1. maddesi; "1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını

geçmiş olanlardan 60 yaşını doldurup 12 nci maddede yazılı şartları getiremediğinden aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve: a) 1 Nisan 1950 tarihinden önceki 5 yıl içinde en az 1000 gün veya çalışma vekaletince tespit olunan münavebeli işlerde çalışanların da 750 gün İş Kanununa tabi iş yerlerinde çalıştıklarını ispat eden,... (a) Bendinde yazılı eski hizmet süreleri, sigortalıların, 1.4.1950 tarihinden önceki beş yıl içinde çalıştıkları iş yerlerinden alacakları belgeleri İşçi Sigortaları Kurumuna tevdi etmeleri suretiyle tevsik olunur.” hükmünü, 506 sayılı Kanunun geçici 7. maddesi “Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 4772, 5417, 5502 ve 6900 sayılı Kanunlar ile eklerine ve değişikliklerine göre hak kazanılmış bulunan her türlü yardım, tahsis ve ödemeler, bunların dayandığı kanun hükümleri gereğince kurumca sağlanır ve iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların ödenmesine, yardımların yapılmasına ve ödeneklerin verilmesine bu kanunda yazılı hüküm ve esaslara göre devam olunur. Ancak, malûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından bağlanmış bulunan veya bağlanılmasına hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların alt sınırı hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.” hükmünü, geçici 9. maddesi “Yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunların geçici 1 inci maddelerine göre, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Kuruma eski hizmet çalışma belgesi vermiş bulunanların sözü edilen maddelerde belirtilen hakları saklıdır.” hükmünü, geçici 12. maddesi ise “Sigortalılar namına, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunlara göre ödenen primler ile bunların prim ödeme gün sayıları, bu kanuna göre ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ve prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.” hükmünü içermektedir.

Yukarıdaki bilgiler ışığı altında talep konusu dönemin 1954-1985 yılları olduğu gözetildiğinde ve 506 sayılı Yasanın yürürlük tarihinin 17.07.1964 tarihi olması karşısında; 1964-1985 talep dönemi yönünden hak düşürücü süreye uğramış ise de; 1954-1964 arası dönem yönünden mülga 4/2/1957 tarihli ve 6900 sayılı Malûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Hakkında Kanunun da halen yürürlükte olduğu göz önünde tutularak eldeki davada 1964 öncesi talep dönemi yönünden hak düşürücü süre yoktur, bu dönem yönünden davanın esasına girilerek bir karar verilmesi gerekir.

Hal böyle iken, bu maddi ve hukuki olgular gözetilmeksizin davanın tüm talep dönemi yönünden hak düşürücü süre geçtiğinden bahisle davanın reddine karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir. O hâlde, davacı vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve ... Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesinin istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin kararı kaldırılarak İlk Derece Mahkemesince verilen hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: ... Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi kararının HMK'nın 373/1 maddesi gereğince kaldırılarak temyiz edilen ilk derece mahkemesi hükmünün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, 10.11.2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.